

SLAVERNIJ EN LEIDEN

WAAR KOMT JE NAAM VANDAAN?

ERFGOED LEIDEN EN OMSTREKEN

Klas: 1-2 vmbo, havo, vwo
Duur: 1 lesuur
Type: introductieles

HOOFDBRONNEN

A1a, B1a, C1a, D1a

EXTRA BRONNEN

B2c, p. 19-24; C2b, p. 27-42; D2a, p. 5-8

Deze les gaat over namen. Hoe komen de leerlingen aan hun naam? Hoe kwamen tot slaaf gemaakten aan hun naam? Door deze les zie je het verschil tussen mensen die in vrijheid zijn geboren en degenen die in slavernij zijn geboren.

LES

Verdeel de leerlingen in tweetallen. Laat hen aan elkaar vertellen over hun voornaam: wat betekent die? Wie heeft hem gegeven? Zijn ze vernoemd naar iemand? Zijn ze er blij mee? Bespreek het klassikaal na. Wijs daarbij een aantal leerlingen aan, die over hun gesprekspartner vertellen.

Conclusie is vaak: ouders hebben de naam gegeven. Omdat ze het een mooie naam vinden, omdat hij in de familie voorkomt etc.

OPDRACHT MET HOOFDBRONNEN

Verdeel de vier hoofdbronnen willekeurig onder de tweetallen. Ieder tweetal heeft een bron. De bron gaat ook over naamgeving. Laat ze de bron bestuderen.

- Wie krijgt er een naam?
- Waarom, bij welke gelegenheid?
- Wie geeft de naam?
- Is het hetzelfde als bij henzelf of anders en waarom?

Conclusie: de (voormalig) tot slaaf gemaakten hebben niet zelf hun naam gekozen. Ze hebben hem gekregen van (voormalige) eigenaars.

LES

Verdeel de leerlingen in tweetallen. Laat hen aan elkaar vertellen over hun voornaam: wat betekent die? Wie heeft hem gegeven? Zijn ze vernoemd naar iemand? Zijn ze er blij mee? Bespreek het klassikaal na. Wijs daarbij een aantal leerlingen aan, die over hun gesprekspartner vertellen.

Conclusie is vaak: ouders hebben de naam gegeven. Omdat ze het een mooie naam vinden, omdat hij in de familie voorkomt etc.

OPDRACHT MET HOOFDBRONNEN

Verdeel de vier hoofdbronnen willekeurig onder de tweetallen. Ieder tweetal heeft een bron. De bron gaat ook over naamgeving. Laat ze de bron bestuderen.

- Wie krijgt er een naam?
- Waarom, bij welke gelegenheid?
- Wie geeft de naam?
- Is het hetzelfde als bij henzelf of anders en waarom?

Conclusie: de (voormalig) tot slaaf gemaakten hebben niet zelf hun naam gekozen. Ze hebben hem gekregen van (voormalige) eigenaars.

OPDRACHT MET EXTRA BRONNEN

Verdeel de extra bronnen (eventueel per pagina) onder de tweetallen. In de inventarislijsten van plantages worden de tot slaaf gemaakten met hun naam genoemd (tussen alle gebouwen en voorwerpen, maar dat is een ander verhaal). Laat de leerlingen de lijsten bestuderen. Welke mensen hebben volgens hen een naam, die ze van hun ouders hebben gekregen en welke namen zijn door slavenhouders gegeven?

Wat vinden ze van die namen?

Conclusie: er zijn namen die ze waarschijnlijk van hun ouders hebben gekregen, zoals Quamina en Amimba, christelijke namen zoals Elizabeth en Joseph en typische plantagenamen, zoals Coffij en Vrijdag.

NAPRATEN OVER HET HEDEN

Toen tot slaaf gemaakten vrij kwamen, kregen ze vaak een achternaam van de plantagehouder of een ambtenaar. Nu willen sommigen van hun nazaten hun naam veranderen. Kijk bijvoorbeeld het filmpje over Kofi Ogun: <https://nos.nl/collectie/13918/artikel/2479230-nazaten-van-slaafgemaakten-veranderen-hun-naam-zo-dichter-bij-mijn-culturele-identiteit>

Wat vinden de leerlingen hiervan? Vinden ze dat er een verschil is tussen veranderen van voornaam en achternaam?